

Klimaindeksen

2023

Innhold

01. PwCs klimaindeks	3
02. Hovedfunn fra årets analyse	9
03. Hva er kjennetegn på en god klimastrategi?	18
04. Hvordan gå fra strategi til handling?	28
05. Hva nå?	34
06. Klimaindeksen for Norges 100 største selskaper	37
07. Vedlegg	41

01

PwCs klimaindeks

2030 er ingen fjern fremtid

Krig i Europa, energikrise og inflasjon har flyttet oppmerksomhet bort fra klimakrisen det siste året. I forkant av årets lokalvalg ser vi at klima faller på listen over de viktigste sakene for velgerne, der det i 2019 og 2021 var [oppgitt som den viktigste saken](#) for de fleste. Selv om verden preges av andre viktige saker, blir klimakrisen stadig mer alvorlig, og konsekvensene merkes allerede i dag. I sommer har det blitt satt global varmere rekord flere ganger, og i både Europa og Nord-Amerika har hetebølger og skogbranner herjet. Idet vi gjør oss ferdig med årets utgave av Klimaindeksen har ekstremværet Hans skapt store ødeleggelser på infrastruktur, natur og hjem. Ødeleggelser av denne størrelsen skaper langvarige konsekvenser for privatpersoner, kommuner, næringsliv, og ikke minst natur og økosystemer. Ifølge klimaforskningen er dette bare en forsmak på hva vi kan vente oss fremover.

For å stanse klimakrisen må verdens utslipp ned til netto null i 2050. Mye av kraften til å gjennomføre utslippskutt og finne nye løsninger ligger hos næringslivet. Et av hovedfunnene i Klimaindeksen 2023 er at stadig flere bedrifter kutter sine utslipp. 23 av 100 selskaper kan vise til utslippskutt i egen virksomhet og verdikjede, som er en økning fra 14 selskaper i fjor. Selv om dette er en positiv utvikling, går omstillingen fortsatt for sakte. Det er fremdeles for mange bedrifter i Norge som ikke kutter utslipp, og kun 9 bedrifter kutter i tråd med målene i Parisavtalen.

EU har med sitt «grønne giv» som mål å bli klimanøytral innen 2050. Det nye bærekraftsdirektivet, [CSRD](#), stiller krav om at svært mange bedrifter må rapportere om sin påvirkning og arbeid med klima og miljø. Av de 100 selskapene som inngår i Klimaindeksen 2023 er det 54 selskaper som skal rapportere etter CSRD i første gruppe, det vil si for rapporteringsår 2024. Også i Norge skal utslippene kuttes med minst 55 % innen 2030, og i eierskapsmeldingen forventer staten at statseide selskaper setter seg mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalen.

Samtidig trenger vi ytterligere virkemidler fra lokale og nasjonale myndigheter for å skru opp farten i omstillingen. Siden 1990 har [utslippene i Norge](#) gått ned med under 5 %, som sier at vi ikke er i nærheten av å nå de nasjonale klimamålene om 55 % reduksjon innen 2030. [Klimakontrollen.no](#), som er utarbeidet av PwC, Skift og Zero, viser at vi ikke vil nå våre 2030-mål før 2043 med dagens politikk. Nylig har [Miljødirektoratet utredet 85 klimatiltak](#) som gjør det mulig å nå Norges klimamål,

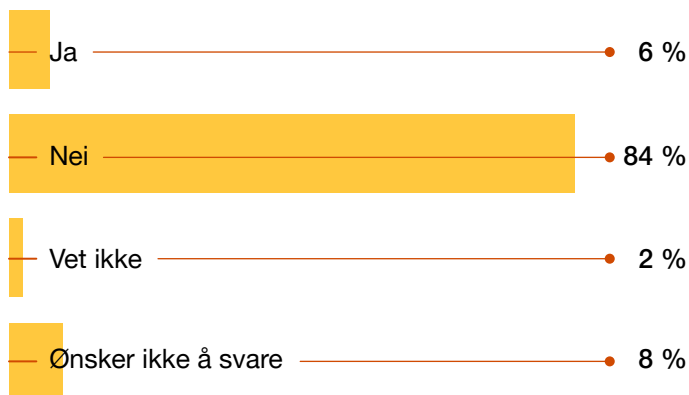
23 av 100 selskaper kan vise til utslippskutt i egen virksomhet og verdikjede, som er en økning fra 14 selskaper i fjor.

som viser at det er behov for flere virkemidler for å utløse utslippskuttene. Vi trenger et taktskifte både i næringslivet og politikken som til sammen gir en satsing på løsningene som bidrar til å innfri reduksjonsmålet vårt.

I vår spørreundersøkelse, som ble sendt ut til ledere for klima- og bærekraftsarbeid i Norges 100 største selskaper, svarer 54 av totalt 64 respondenter at politikerne ikke er modige nok i klimapolitikken.

2030 er ikke lenger en fjern fremtid, og konsekvensene av klimaendringene berører allerede mennesker og natur. Med litt over seks år igjen til å nå målet om en reduksjon på 55 % har vi kommet mindre enn én tiendedel på vei. Det er tydelig at vi trenger økt engasjement fra både myndigheter, velgere og næringslivet fremover.

Jeg opplever at politikerne er modige nok i klimapolitikken

Kort om Klimaindeksen

Klimaindeksen er en årlig oversikt over hvordan det står til med klimaarbeidet og -rapporteringen til de største selskapene i Norge. Klimaindeksen er basert på offentlig tilgjengelig informasjon om hvordan Norges 100 største selskaper jobber med sitt klimafotavtrykk. Informasjonen er hentet fra selskapenes års- og bærekraftsrapportering, og er analysert og vurdert av PwC.

Som i fjor har vi sendt ut en spørreundersøkelse til selskapene som inngår i Klimaindeksen. Her kartlegger vi hvordan selskapene rigger seg for den grønne omstillingen, og svarene bidrar til ytterligere innsikt i analysene. I år har vi også inkludert spørsmål om hvordan selskapene forbereder seg til CSRD. Spørreundersøkelsen ble besvart av 64 av de 100 største selskapene.

Klimaindeksen presenterer også flere analyser på bransjenivå. Ulike bransjer står overfor ulike utfordringer

og kan derfor ikke alltid sammenlignes direkte, men nyttige perspektiver og funn kan uansett pekes på.

Hvorfor gjør vi dette?

PwCs formål er å bygge tillit i samfunnet og løse viktige problemer. Klimaendringene er blant de største utfordringene verden står overfor. Næringslivet spiller en sentral rolle i den grønne omstillingen og må ta grep for å kutte utslipp. Gjennom Klimaindeksen bidrar vi til kunnskap om og åpenhet rundt eksisterende og planlagte klimatil-tak i Norges største bedrifter. Samtidig belyser vi hvordan selskaper kan jobbe enda mer målrettet og bidra til å løse klimakrisen. Ved å sette søkelyset på behovet for fullstendige klimaregnskap, ambisiøse klimamål og faktiske utslippskutt, viser også Klimaindeksen hva som skal til for å få til vellykket klimarapportering under det kommende bærekraftsdirektivet.

Fremgangsmåte og forbehold

I Klimaindeksen vurderer PwC hvorvidt selskapene rapporterer sitt klimaregnskap etter beste praksis, samt om selskapene kan vise til reduksjon i klimagassutslipp i henhold til Parisavtalen. Metodikken i Klimaindeksen har utviklet seg over flere år og er basert på sentrale kriterier i [GHG-protokollen](#).

I år benytter vi også de kommende kravene i bærekrafts-direktivet (CSRD) som en del av metodegrunnlaget. Klimastandarden derfra (ESRS E1) vil være førende for hvordan selskaper rapporterer sine klimaregnskap og

utslippsreduksjoner i årene fremover. Flere av de største selskapene i Norge vil måtte rapportere i henhold til direktivet allerede for regnskapsåret 2024.

[EUs Low Carbon Benchmark](#) benyttes for å vurdere om selskapene kutter i tråd med målene i Parisavtalen. Dette er et krevende punkt i metodikken, og det er ikke mulig å etablere en fasit for hvordan Norges 100 største selskaper – på tvers av bransjer – skal redusere utslipp i tråd med 1,5-gradersmålet. EUs Low Carbon Benchmark er utarbeidet til hjelp for at porteføljeforvaltere kan vurdere porteføljeselskapers klimagassreduksjon og klimastrategi i henhold til Parisavtalen. Dette legger til grunn at selskaper må kutte sine utslipp med et gjennomsnitt på 7 % årlig for å kutte i henhold til en utslippsbane som samsvarer med Parisavtalen. I tillegg må et selskap vise til kjernevirksomhet som ikke bidrar til innelåste utslipp (såkalt «carbon lock-in»).

Reduksjon i utslipp kan gjøres i form av absolutte utslipp, som er en ren mengdebasert indikator, eller

«Carbon lock-in», eller «innelåste utslipp» beskriver aktiviteter som forlenger eller fornyer eiendeler og infrastruktur som

bidrar til klimagassutslipp over mange år. Det kan eksempelvis dreie seg om etablering av nye oljefelt eller investeringer i store infrastrukturprosjekter som produserer fossil energi, og som forventes å være operative over flere tiår.

utslippsintensitet, som indikerer et forhold mellom mengden utslipp og en økonomisk eller fysisk faktor som er relevant for kjernevirksomheten. Utslippsutviklingen måles år mot år.

Basert på Klimaindeksens metodikk for å vurdere klimaregnskap og utslippsreduksjoner rangeres Norges 100 største selskaper etter fem kategorier:

1. Selskaper som kutter minst 7 % og er i tråd med Parisavtalen
2. Selskaper som kan vise til utslippskutt, men ikke i tråd med Parisavtalen
3. Selskaper med god klimarapportering, men som ikke reduserer sine utslipp

4. Selskaper som har forbedringspotensial i klimarapporteringen

5. Selskaper som ikke rapporterer klimagassutslipp

For å tydeliggjøre hvilke kriterier som må være oppfylt for å kunne plasseres i de ulike kategoriene er det utarbeidet en matrise som vises under. Et selskap må kunne tilfredsstille samtlige kriterier i en kategori for å kunne havne i den.

Analysen er basert på offentlig tilgjengelig informasjon fra Norges 100 største selskaper etter omsetning i 2022. Finansielle tall er hentet fra Proff Forvalt, basert på konserntall i de siste tilgjengelige resultat- og balanse-regnskapene per 31. juli 2023. Datagrunnlaget består

Kriterier for klimaregnskap	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Klimagassutslipp rapporteres i absolutte tall	✓	✓	✓	✓	
Klimagassutslipp rapporteres i CO ₂ -ekvivalenter	✓	✓	✓	✓	
Rapporterer separat på både Scope 1 og 2	✓	✓	✓	✓	
Rapporterer separat på både Scope 1, 2 og 3	✓	✓	✓		
Vesentlige utslipp i Scope 3 er inkludert i rapporteringen	✓	✓	✓		
Kriterier for utslippsreduksjoner					
Kan vise til reduksjon i utslipp (absolutt eller intensitet)	✓	✓			
Kriterier for å være i tråd med Parisavtalen					
Kutter iht. EU Low Carbon Benchmark (absolutt eller intensitet) på 7 % årlig over tre år	✓				
Kjernevirksomhet som ikke bidrar til innelåste utslipp, eller såkalt «carbon lock-in»	✓				

av selskapenes års- og bærekraftsrapporter for 2022. For selskap som selv ikke rapporterer klimagassutslipp, er rapportering fra morselskapet lagt til grunn. For morselskap som refererer til datterselskapenes rapportering på klimagassutslipp er dette lagt til grunn. Dette betyr at informasjon om selskapenes klimaarbeid som ikke kommer frem i selskapenes års- og bærekraftsrapporter kan være utelatt av vår analyse. Selskaper som innen 31. juli 2023 ikke hadde publisert års- eller bærekraftsrapport ble ikke inkludert i analysen.

PwC tar forbehold om og presiserer at Klimaindeksen ikke analyserer eller gjør vurderinger av hvorvidt et selskap er mer eller mindre klimavennlige. Vi ettergår heller ikke utslippstallene som vi innhenter fra selskapenes klimaregnskap. Derimot presenterer PwC i Klimaindeksen sin vurdering av kvaliteten på informasjonen selskapene selv oppgir om sitt klimaarbeid og -rapportering.

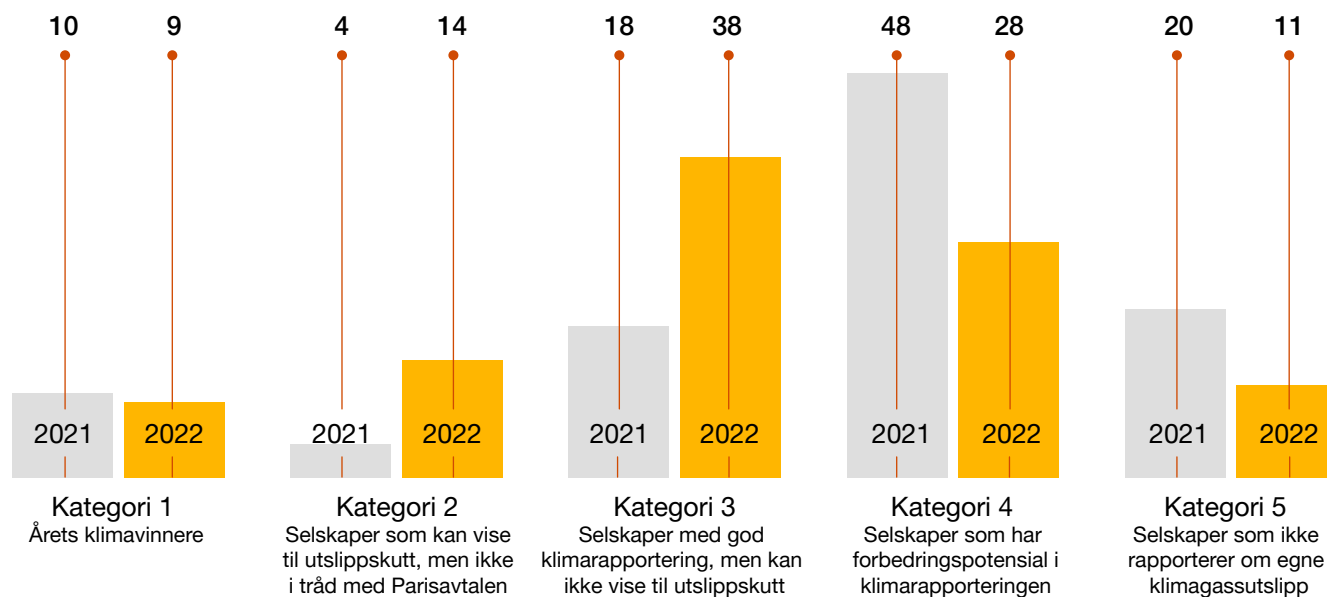
Blant selskapene som analyseres finnes selskaper som er på PwCs kundeliste. PwC ønsker å spesifisere at alle vurderinger som er gjort på selskapsspesifikt nivå, er forankret i metodikken som er vedlagt rapporten. Metodikken publiseres blant annet fordi PwC ønsker å fremme transparens og gjøre det tydelig at selskapene vurderes ut fra like kriterier.

02

Hovedfunn fra årets analyse

Klimaindeksens selskapskategorisering viser en positiv utvikling i selskapenes kvalitet på klimarapportering

9 av 100 på vei mot Paris-målet

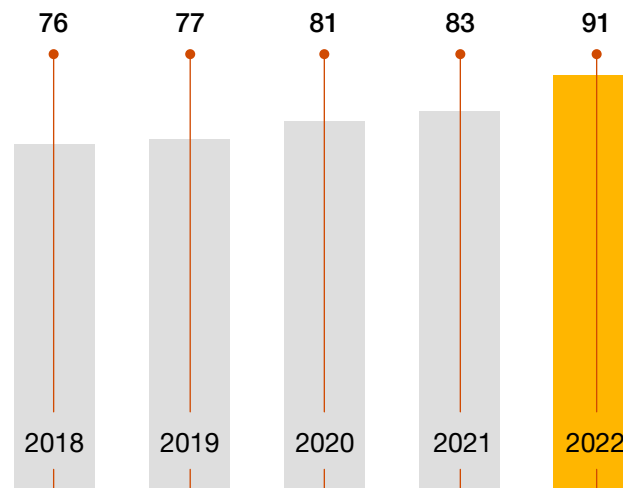
Klimaindeksen viser nok en gang at ting går i riktig retning, men dekarboniseringen av næringslivet går alt for sakte. Årets funn viser at 23 av 100 selskaper kan vise til utslippskutt i egen virksomhet og verdikjede. Dette er en økning fra 14 selskaper i fjor, men kun 9 av disse 23 selskapene kutter i tråd med Parisavtalen. Selv om det er flere som kutter utslipp enn tidligere år, er det fortsatt for få selskaper som bidrar til utslippskuttene vi trenger.

Stadig flere selskaper rapporterer om egne klimagassutslipp

Et klimaregnskap som viser selskapets utslipp fra ulike aktiviteter bør ligge til grunn for alle selskaper som ønsker å redusere sin negative påvirkning og bidra i den grønne omstillingen. I år har hele 91 av 100 selskaper et klimaregnskap på plass, noe som viser en god utvikling mot 83 selskaper i fjor og 76 selskaper i 2018.

Andelen av Norges 100 største selskaper med klimaregnskap

Dobbelt så mange selskaper inkluderer vesentlige indirekte utslipp

Kvaliteten på klimaregnskapene til Norges 100 største selskaper blir stadig bedre. Et godt klimaregnskap kjennetegnes ved at:

- › Klimagassutslipp rapporteres i absolutte tall i CO₂-ekvivalenter, med separat rapportering for Scope 1 (direkte utslipp), Scope 2 (indirekte utslipp fra innkjøpt energi) og Scope 3 (utslipp fra verdikjeden)
- › Innkjøpt elektrisitet i Scope 2 skal være beregnet og oppgitt etter både lokasjons- og markedsbasert metode
- › Alle vesentlige utslipp i Scope 3 skal inkluderes
- › Rapporten skal inkludere sammenlignbare utslippstall over tid, helst med minst 3 års historikk

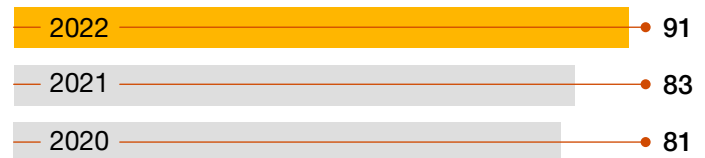
For mer veiledning om førende prinsipper rundt klimaregnskap i henhold til GHG-protokollen, les mer i

[Vedlegg I.](#)

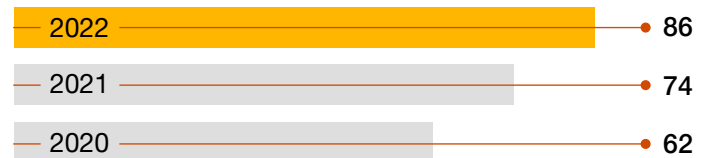
Forbedringen i rapporteringen blant selskapene er spesielt tydelig i selskapenes rapportering av indirekte utslipp i verdikjeden (Scope 3). Disse utgjør som regel størsteparten av bedrifters klimapåvirkning, og er utslipp som selskaper ofte har store muligheter til å påvirke. Ved å kartlegge og rapportere vesentlige Scope 3-utslipp kan selskaper identifisere store utslippskilder i verdikjeden. En slik kartlegging bidrar blant annet til å avdekke

Andelen av Norges 100 største selskaper som ...

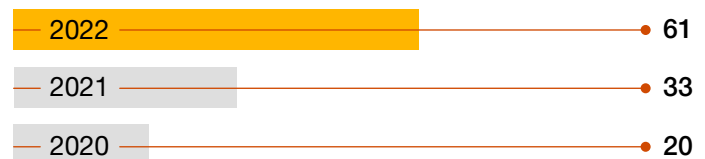
Har offentlig tilgjengelig klimaregnskap

Inkluderer indirekte utslipp (Scope 3)

Inkluderer alle vesentlige indirekte utslipp (Scope 3)

I år har 61 selskaper inkludert sine vesentlige utslipp fra Scope 3 i klimaregnskapet for 2022, som nesten er en dobling fra fjorårets funn.

muligheter for å samarbeide med leverandører og kunder om klimaløsninger.

I år har 61 selskaper inkludert sine vesentlige utslipp fra Scope 3 i klimaregnskapet for 2022, som nesten er en dobling fra fjorårets funn. Samtidig betyr det at blant selskapene med offentlig tilgjengelig klimaregnskap, er det nesten 30 selskaper som har forbedringspotensial. Når dette fordeles på bransjenivå ser vi at *bygg, anlegg og eiendom* peker seg ut. Kun 5 av 13 (38,5 %) selskaper i denne bransjen rapporterer på vesentlige Scope 3. Motsetningsvis har 5 av 6 (83 %) selskaper i bransjen *bank, finans og forsikring* rapportert på deres vesentlige Scope 3-utslipp, hovedsakelig gjennom *kategori 15: investeringer* i henhold til GHG-protokollen.

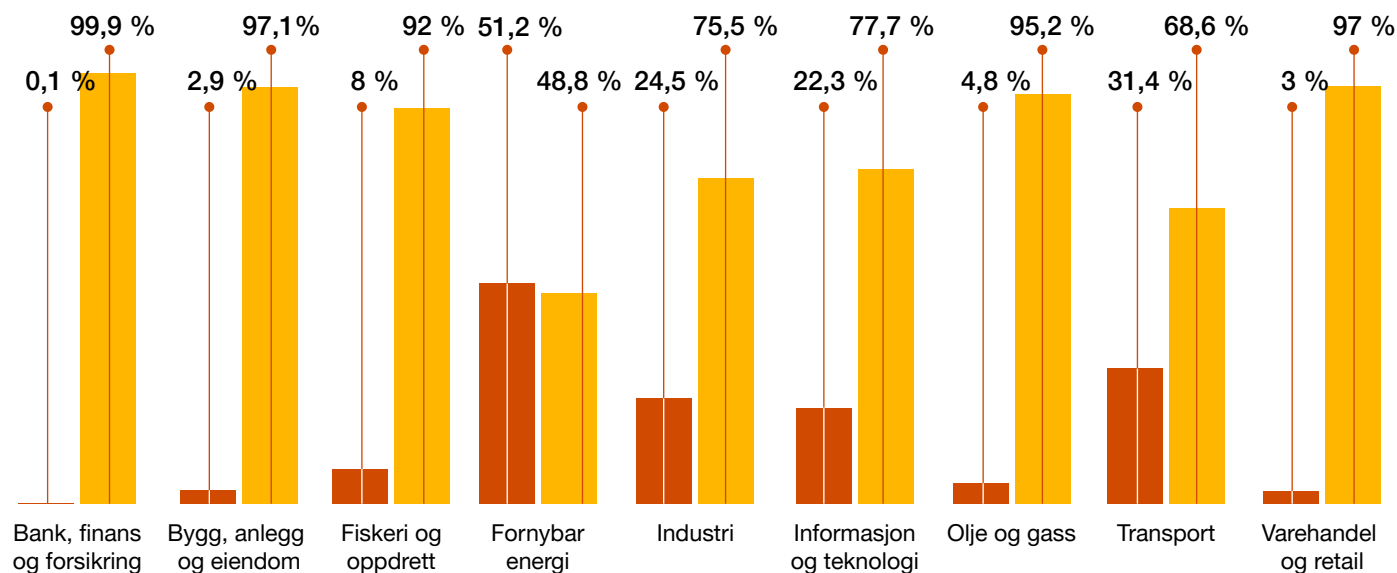
Ifølge beste praksis og GHG-protokollen bør selskaper kartlegge utslipp i hver av de 15 Scope 3-kategoriene, samt forklare hvilke utslipp som er inkludert og ekskludert i klimaregnskapet. Kategorier som inngår i selskapers Scope 3-utslipp varierer mellom bransjer. For å vurdere om selskaper rapporterer på sine vesentlige utslipp i Scope 3 baserer vi oss på følgende momenter:

- › Selskapets egen redegjørelse for at det er gjort en vurdering av hva som er selskapets vesentlige utslipp i Scope 3
- › *PwC Scope 3 Guidelines* ([se Vedlegg II](#)).

Scope 3 utgjør over 90 % av totale utslipp for fem av ni bransjer

Utslipp fordelt på Scope 1 og 2 vs. Scope 3 på tvers av bransjer

Scope 1 og 2 Scope 3

Utslipp i verdikjeden er ni ganger større enn utslipp fra egen virksomhet

Blant de 61 selskapene som i 2022 rapporterer et klimaregnskap som inneholder alle vesentlige kilder til indirekte klimagassutslipp, er indirekte Scope 3-utslipp i snitt ni ganger større enn summen av selskapenes direkte klimagassutslipp (Scope 1) og utslipp knyttet til selskapenes innkjøpte energiforbruk (Scope 2). Andelen er aller størst for *bank, finans og forsikring*, hvor Scope 3-utslipp utgjør mer enn 99,9 % av de totale utslippene. For *industri*, som har forholdsvis

større direkte utslipp, utgjør Scope 3-utslipp ca. 75 % av de totale utslippene. En bransje som skiller seg ut er *fornybar energi* som har et marginalt høyere utslipp fra Scope 1 og 2, sammenlignet med Scope 3. Noen av disse selskapene produserer energi blant annet ved å forbrenne avfall, hvor utslippene havner i Scope 1, og selskapene har relativt lave Scope 3 utslipp både fra innkjøp og fra bruk av produkter de selger.

Alvorlig gap mellom nåværende utslippstrend og klimamål

Klimaindeksen samler et kvantitativt grunnlag som kan brukes for å forstå hvorvidt næringslivet kutter utslipp. Som tidligere nevnt har 91 selskaper et klimaregnskap i 2022, men ikke alle klimaregnskap er av god nok kvalitet. Av 91 selskaper med et klimaregnskap er det 74 som har tatt med 3 års historikk for Scope 1 og 2. Disse 74 selskapene kan derfor brukes som et grunnlag for videre analyse om utvikling i utslippsreduksjoner blant Norges største selskaper. Scope 3 er ikke inkludert i denne analysen på grunn av begrenset historikk i tallgrunnlaget. Når tallgrunnlaget aggregeres opp vil Scope 3 også skape risiko for dobbelttelling, siden noen selskapers Scope 3-utslipp allerede er inkludert i andres Scope 1 og 2-utslipp. I analysen som følger ønsker vi å sammenligne det aggregerte tallgrunnlaget opp mot nasjonale og internasjonale klimamål, og begrenser derfor tallgrunnlaget kun til Scope 1 og 2.

Når vi samler selskapene for å se nærmere på utviklingen de siste tre årene finner vi en moderat nedgang i Scope 1 og 2. Nåværende trend viser en årlig reduksjon på rundt 3 % i Scope 1 og 2 blant Norges største selskaper. Dagens utslippsbane for Norges største selskaper går åpenbart i riktig retning, men det eksisterer fremdeles et stort gap mellom denne nedgangen og utslippsbanen som skal til for å nå globale og nasjonale 2030-mål.

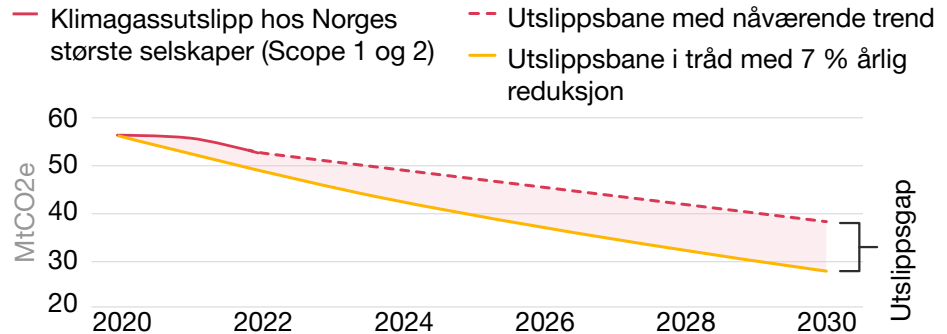
Utslippsutviklingen som vises i de neste tre figurene inkluderer Scope 1 og 2-utslipp fra selskaper som har drift både i Norge og internasjonalt. Tallene vil derfor avvike fra Norges utslipp innenfor nasjonale grenser, som ofte fremkommer i statistikk når det gjelder nasjonal utslippsutvikling. Likevel anses dette som et representativt grunnlag for norsk næringsliv både i og utenfor Norge. Figurene viser for eksempel at *industri og olje og gass* utgjør en enda større andel av totale direkte utslipp. Disse sektorene har de største punktutslippene i Norge og har i tillegg betydelige utslipp i utlandet. Det er derfor avgjørende å kutte utslipp i disse sektorene, samtidig som at alle andre bransjer også må bidra med sin andel utslippskutt.

Nåværende trend viser en årlig reduksjon på rundt 3 % i Scope 1 og 2 blant Norges største selskaper.

På bransjenivå finner vi en nedgang i de aller fleste bransjer i egne utslipp over de siste 3 årene, men reduksjonen er langt fra stor nok til å lukke utslippsgapet på samlet nivå. De 74 utvalgte selskapene er naturligvis ikke representative for hele næringslivet eller hele bransjer, men gir en indikasjon på utviklingen blant de aller største aktørene innen hver bransje som ofte har størst mulighet til å gjennomføre utslippsreduksjoner. Utslippsutviklingen per bransje varierer fra -26 % til 6 % økning.

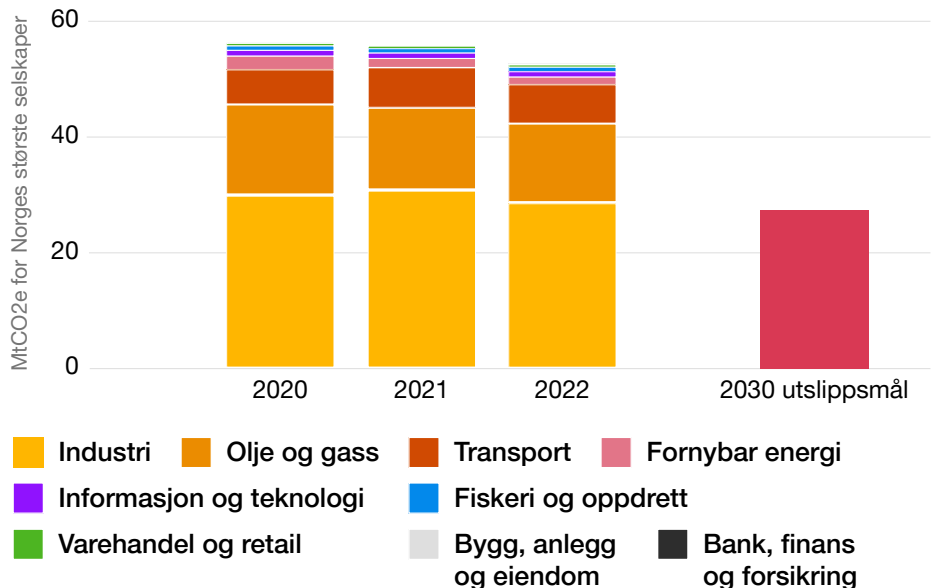
Bransjefordelingen viser hvilke klimakutt som virkelig monner for totalen. Av totale utslipp i Scope 1 og 2 blant Norges største selskaper er det *industri* som står for den største andelen (ca. 55 % i 2022). Selskapene i *industri* har kuttet utslipp i Scope 1 og 2 med rundt 2 % de siste 3 årene, og gitt deres andel av totalen er det deres utslippskutt som virkelig beveger snittet på samlet nivå. For eksempel kan *fornybar energi* vise til hele 26 % årlig reduksjon, men siden deres utslipp er såpass

Hvor langt unna er Norges største selskaper fra 2030-målene?

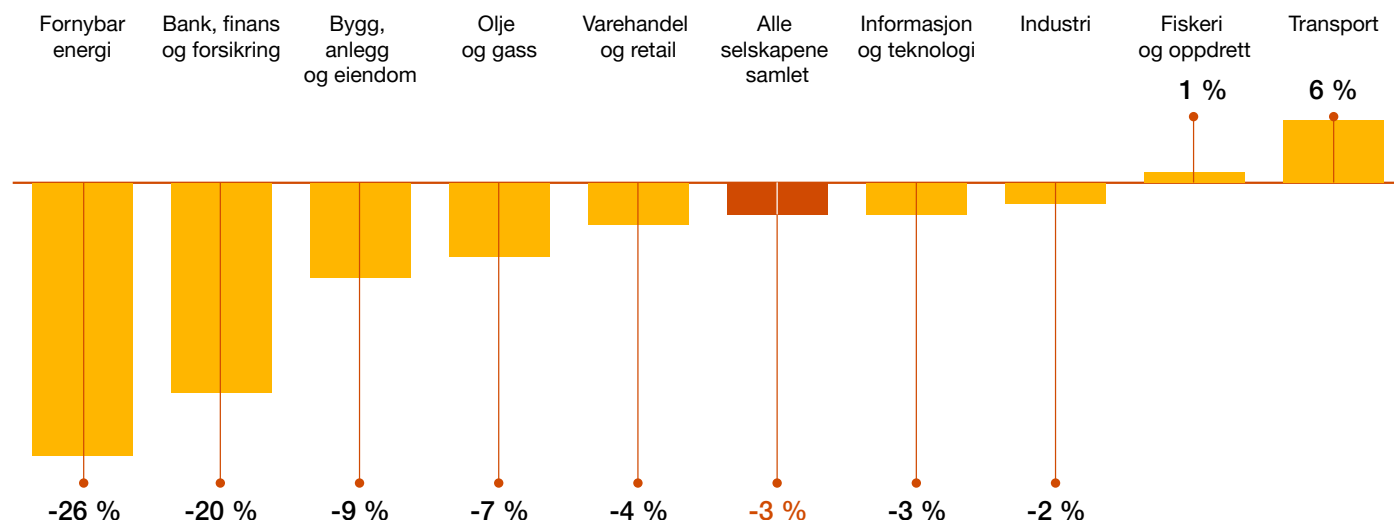
Liten nedgang i Norges største selskapers direkte utslipp de siste 3 årene, men drastisk nedgang skal til for å møte globale og nasjonale klimamål

Totalt Scope 1 og 2-utslipp per bransje i 2020–2022 sammenlignet med 2030 klimamål. Scope 3 er ikke inkludert på grunn av begrenset tallgrunnlag og dobbelttelling.

Nesten alle bransjer viser en reduksjon i Scope 1 og 2, men kun 3 % nedgang på samlet nivå

Inkluderer kun 74 av 100 selskaper som har 3 års historikk i Scope 1 og 2

lave i utgangspunktet (kun 2,4 % av totale Scope 1 og 2) er det kun 3 % årlig kutt som kommer frem på et samlet nivå av alle selskapene.

Bank, finans og forsikring ligger like bak *fornybar energi* med årlige kutt i Scope 1 og 2 på 20 %, men bransjens reelle klimapåvirkning ligger i deres Scope 3-utslipp som ikke vises i analysene og figuren over. Det samme gjelder for *fiskeri og oppdrett*, hvor nesten 92 % av utslippene ligger i deres verdikjede (ofte knyttet til innkjøpt fiskefôr). 3 av 9 selskaper i topp-kategorien til årets klimaindeks tilhører *fiskeri og oppdrett* på grunn av deres reduksjoner i Scope 3-utslipp, til tross for en liten økning i Scope 1 og 2 for bransjen som helhet.

Vi ser i tillegg en positiv trend for *bygg, anlegg og eiendom* og *olje og gass* som viser til en reduksjon i egne utslipp på over 7 %. *Transport* er derimot en bransje som viser til en årlig økning i egne utslipp på 6 %. I tillegg har *transport* tredje størst Scope 1 og 2-utslipp sortert etter bransje (13 %). Eksempler som dette belyser at selskapene innen kategorien *transport*, bør gjøre relativt store kutt i Scope 1 og 2 for å snu om dagens trend, mens bransjer som *bank, finans og forsikring*, *fornybar energi* og *fiskeri og oppdrett* kan i større grad fokusere på utslipp i verdikjeden for å bidra mest mulig. Uavhengig av hvor bransjene bør fokusere for å redusere utslipp, er det viktig at alle bidrar for å løse vårt felles problem.

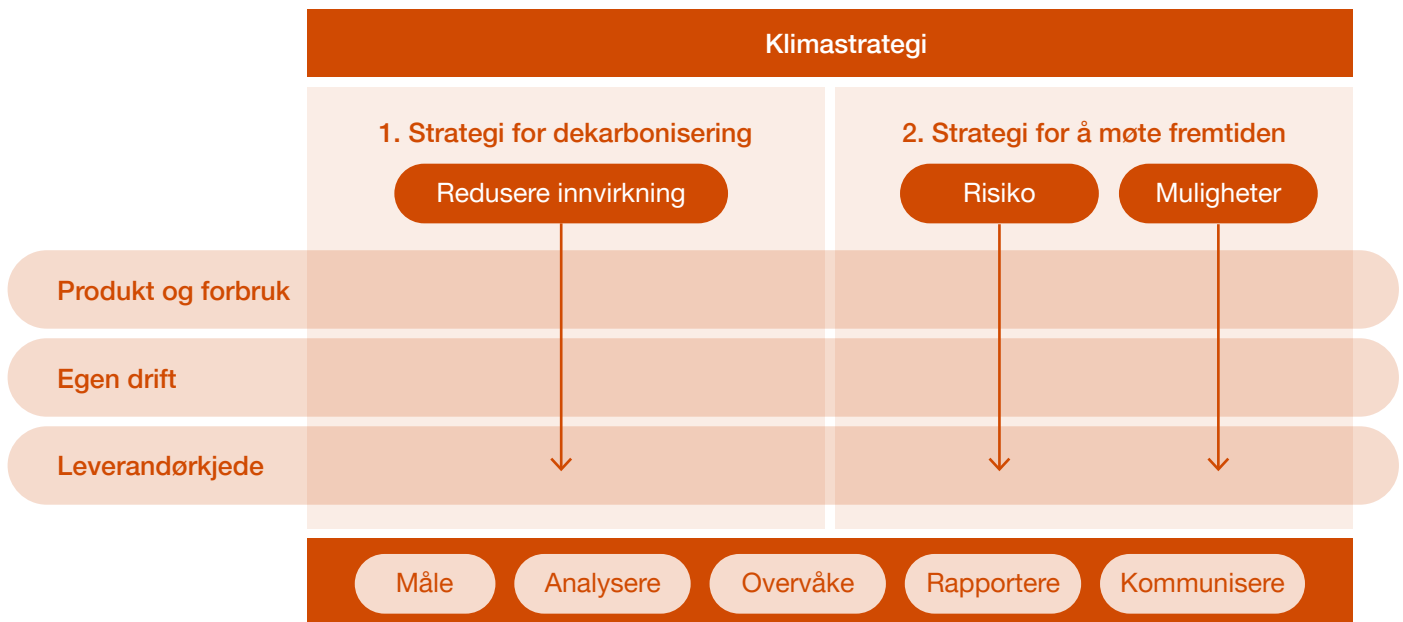
**Hva er kjennetegn på
en god klimastrategi?**

Hva er kjennetegn på en god klimastrategi?

Selskaper som ønsker et helhetlig og systematisk klimaarbeid må legge en robust klimastrategi til grunn. Denne strategien bør bestå av to grunnleggende pilarer, som vist i figuren under: 1) strategi for dekarbonisering og 2) strategi for å møte fremtiden.

Først og fremst må selskapet ha en troverdig strategi for hvordan utslipp skal kuttes i egen virksomhet og verdikjede. Selskapet må ta utgangspunkt i et robust og fullstendig klimaregnskap, for så å sette mål for utslippsreduksjon i tråd med ambisjonene i Parisavtalen. Målene

bør følges opp med en tydelig handlingsplan som består av konkrete tiltak, utslipps- og kostnadsberegninger, i tillegg til en tydelig ansvarsfordeling. Selskapet må også ha en strategi for å møte en fremtid preget av klimaendringer og klimapolitikk. Denne delen går ut på å kartlegge og følge opp klimarisiko og muligheter, samt vurdere hvordan bedriftens forretningsmodell må omstilles for å passe inn i et lavutslippssamfunn. Dette kapittelet går dypere inn i disse to grunnleggende pilarene, samt viser til status i næringslivet for begge områdene.

Strategi for dekarbonisering: mål som tar oss mot Parisavtalen

Selskaper som ønsker å kutte utslipp i tråd med Parisavtalen bør sette mål for egen virksomhet som er i henhold til det vitenskapen sier skal til for å unngå de verste konsekvensene av klimaendringene. Et slikt mål er i prinsipp å redusere utslipp med minimum 50 % innen 2030 og gå mot minimum 90–95 % reduksjon i 2040–2050. Målene må være tallfestet og kombineres med regelmessig monitorering for å sørge for god progresjon mot måloppnåelse.

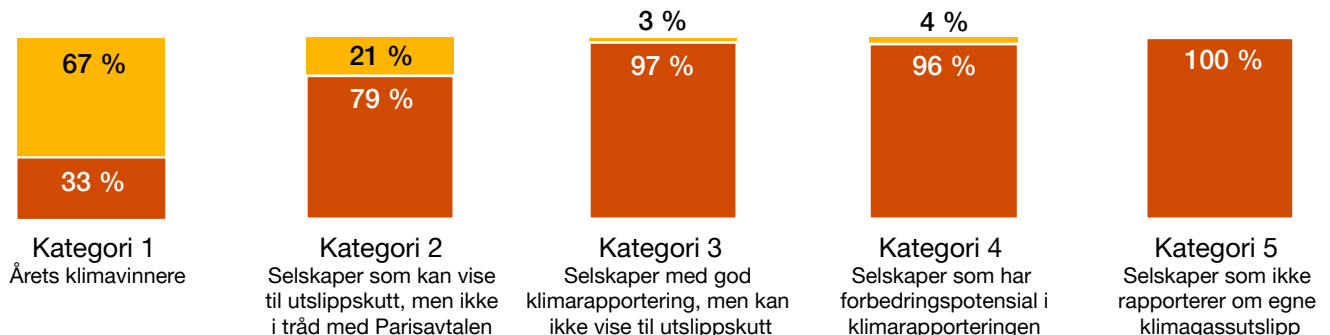
Vitenskapsbaserte klimamål gir troverdighet til selskapers klimaarbeid, og forventes i stadig større grad av selskaperenes interessenter, inkludert kunder og eiere. For å nå Parisavtalen har organisasjonen The Science Based Targets initiative (SBTi) utviklet et rammeverk for å sette

vitenskapsbaserte klimamål. SBTis Corporate Net-Zero Standard gir konkret veiledning, kriterier og anbefalinger for å støtte næringslivets forpliktelser til netto null utslipp i tråd med 1,5-gradersmålet. For å få godkjent klimamål av SBTi må selskapet vise til troverdige planer for ambisiøse utslippskutt frem mot både 2030 og 2050 innenfor Scope 1, 2 og 3.

I årets analyse har vi kartlagt de selskapene blant Norges 100 største som har fått godkjent klimamål frem mot 2030 av SBTi. 11 av selskapene har fått sine mål for 2030 godkjent av SBTi, og 20 har sendt inn målene til godkjenning. Det er også flere som benytter veiledningen fra SBTi i utarbeidelsen av sine klimamål, uten å sende disse til godkjenning.

Kategorisering blant selskapene med og uten SBTi-godkjente mål

■ Andel med SBTi ■ Andel uten SBTi

Blant de 11 selskapene med godkjent klimamål av SBTi ser vi at 6 selskaper havner i Klimaindeksens kategori 1, og 3 selskaper i kategori 2. I tillegg ser vi at 10 av de 11 selskapene rapporterer vesentlige Scope 3, og 9 av selskapene rapporterer utvikling i klimagassutslipp over

3 år. Med dette kan vi tolke at selskaper som har fått godkjent klimamål av SBTi har en høy grad av modenhet i deres klimaarbeid, som ofte også gjenspeiles i form av reduserte klimagassutslipp.

Status i næringslivet: flere selskaper viser til klimamål og en strategi for dekarbonisering

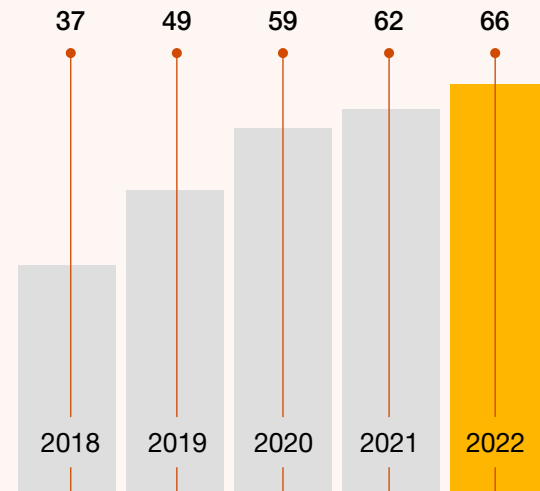
Mange selskaper kommuniserer mål for å redusere absolutte utslipp: 66 selskaper har tallfestede mål for utslippsreduksjoner, som er en økning på 4 selskaper fra i fjor, og nesten en dobling av antall selskaper i forhold til 2018.

Når det gjelder klimastrategi er det 56 selskaper som kommuniserer en tydelig strategi for å redusere utslipp. Dette er opp fra bare 8 i 2018, som viser en svært positiv utvikling hos Norges største selskaper. Dette innebærer rapportering på mål, tiltak og handlingsplaner for hvordan selskapet planlegger å kutte utslipp i egen virksomhet og verdikjede.

Vi har tidligere hatt en betydelig vekst i antall selskaper med en klimastrategi fra år til år, men denne utviklingen har flatet ut i 2022. Vi ser heller ikke en tydelig effekt på selskapenes utslippsreduksjoner, og selskapene har fortsatt en vei å gå fra strategi

til handling. Les mer om hvordan rapportering på klimastrategi blir pålagt selskaper under bærekrafts-direktivet i [Vedlegg IV](#).

Stabil økning i antall selskaper med tallfestede mål for reduksjon av absolutte utslipp

Drivere bak klimastrategier og utslippskutt

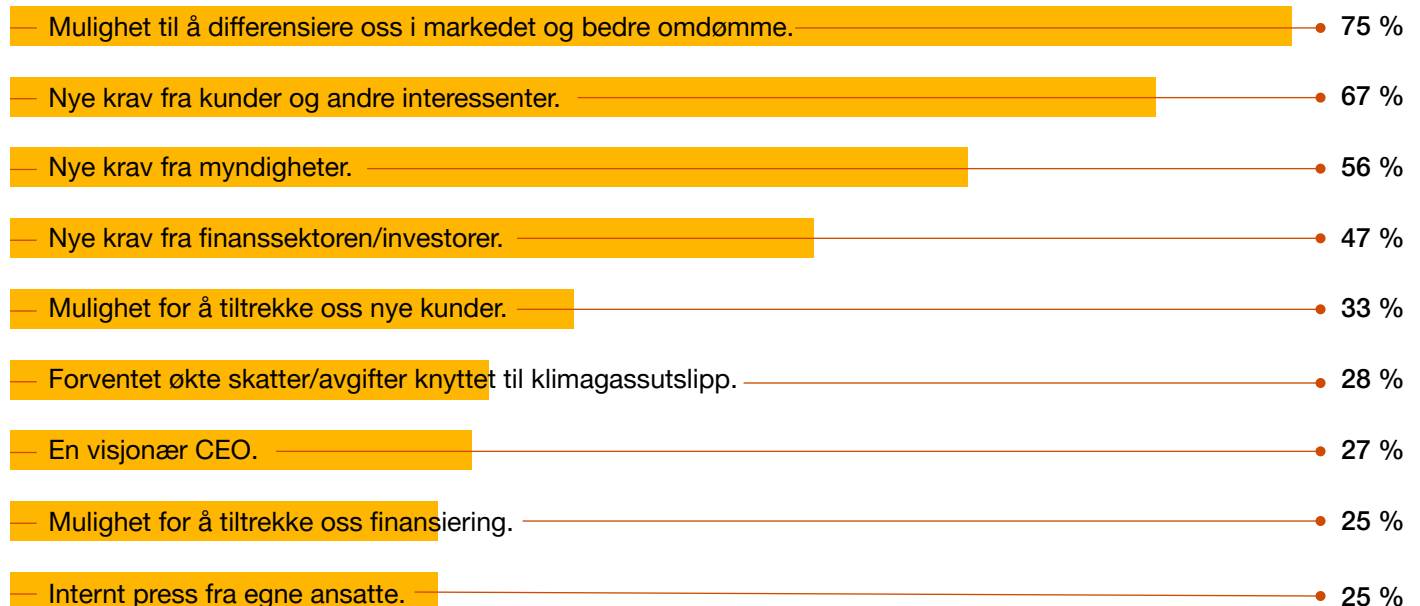
Hoveddriveren til å kutte utslipp blant selskaper varierer i stor grad. I Klimaindeksens spørreundersøkelse er det særlig fire grunner som skiller seg ut: muligheten til å differensiere seg i markedet og få bedre omdømme, nye krav fra kunder og andre interessenter, nye krav fra myndigheter og nye krav fra finanssektoren/investorer.

Sammenlignet med fjoråret er det en 19 % økning i respondenter som valgte «mulighet til å differensiere seg i markedet og bedre omdømme» som en hoveddriver.

Dette tyder på at stadig flere oppfatter muligheter knyttet til klimaomstillingen, og at klimakutt blir en viktig del av strategien for hvordan selskapet kan møte fremtiden.

Stadig flere oppfatter muligheter knyttet til klimaomstillingen, og klimakutt blir en viktig del av strategien for hvordan selskapet kan møte fremtiden.

Hva er hoveddrivkraften bak arbeidet for å kutte utslipp?

Strategi for å møte fremtiden: klimarisiko i strategiske beslutninger

Beste praksis for arbeid med klimarisiko

1. Etabler en tydelig styringsstruktur

2. Bruk minst to klimascenarier

3. Estimer og tallfest risikoer og muligheter

4. Etabler en strategisk handlingsplan

5. Konsistent og transparent rapportering i tråd med TCFD-anbefalingene

I fjorårets utgave av Klimaindeksen rettet vi søkelyset på klimarisiko og introduserte fem elementer for godt arbeid med klimarisiko. De fire første elementene skaper grunnlag for rapportering i tråd med Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), men tilbyr også høy strategisk verdi for selskapets styring og kontroll.

I årets analyse ser vi at 55 selskaper beskriver at de rapporterer om klimarisiko i tråd med anbefalingene fra TCFD. TCFD er næringslivets de facto standard for rapportering på klimarisiko, og består av en rekke anbefalinger til hvordan klimarisiko bør identifiseres, håndteres og rapporteres på. En økning på 15 selskaper sammenlignet med i fjor viser at næringslivet i økende grad blir mer bevisst på viktigheten av kartlegging

og rapportering av klimarisiko for å skape et godt beslutningsgrunnlag internt og for interessenter.

Årets klimaindeks måler status på hvorvidt næringslivet etterlever de fem elementene av beste praksis arbeid med klimarisiko.

- › **Styringsstruktur:** 58 % har plassert ansvar for klimarisiko på øverste nivå i form av styret/eiere
- › **Rapportering:** 55 % selskapene beskriver at de har rapportering i henhold til TCFD, sammenlignet med 40 % i fjor
- › **Strategiske handlingsplaner:** 44 % har gjort endringer i selskapets strategiske beslutninger i lys av innsikt knyttet til klimarisiko, tilsvarende fjorårets tall

- › **Tallfesting:** 39 % har estimert og tallfestet klimarisiko
- › **Scenarioanalyse:** 32 % har beskrevet minst to scenarier, opp fra 26 % i fjor

På aggregert nivå viser dette at næringslivet er fremdeles noe umodne på området, og enkelte deler av arbeidet med klimarisiko er krevende. Flere selskaper har begynt å håndtere klimarisiko med en tydelig styringsstruktur

og årlig rapportering, men jobben med å tallfeste klimarisiko i lys av en god scenarioanalyse er fremdeles relativt uvanlig. Ettersom CSRD vil kreve rapportering på vurderinger knyttet til klimarisiko, forventer vi en økende trend fremover. Noen bransjer er langt mer modne på klimarisiko enn andre, som beskrevet i større detalj i neste avsnitt.

Status i næringslivet: Bank, finans og forsikring er bransjeleder på arbeidet med klimarisiko

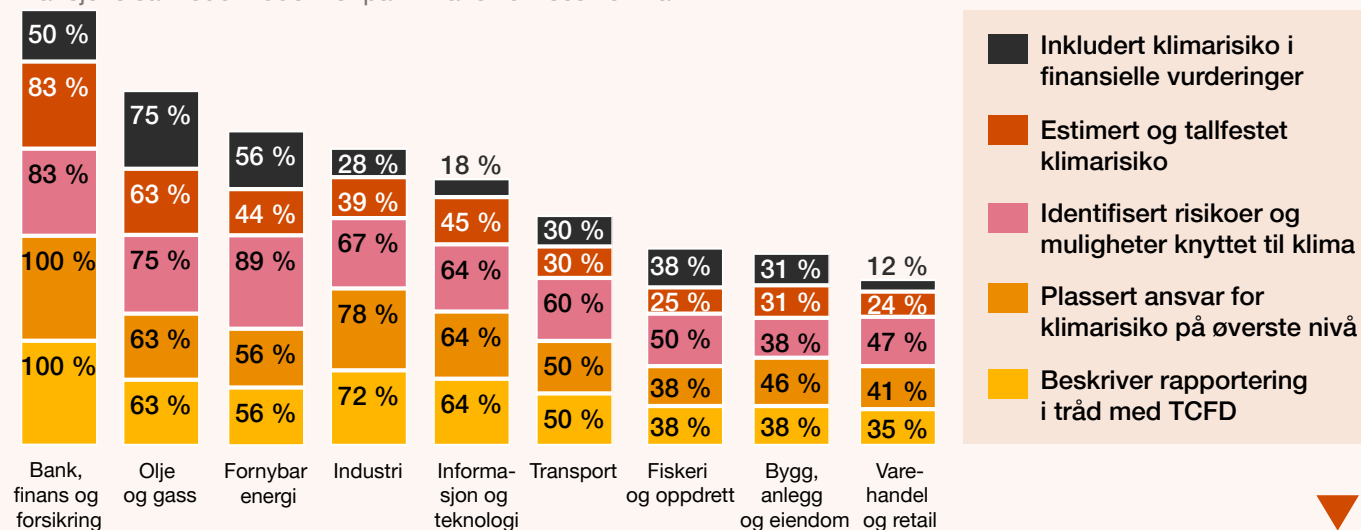
For å vurdere selskapenes samlede modenhet på klimarisiko på tvers av bransjer, har vi kartlagt fem nøkkelementer av beste praksis arbeid med klimarisiko. Vurderingen består av om selskapet har:

- › Beskrevet at de rapporterer i tråd med TCFD
- › Plassert ansvar for klimarisiko på øverste nivå
- › Identifisert risikoer og muligheter knyttet til klima
- › Estimert og tallfestet klimarisiko
- › Inkludert klimarisiko i finansielle vurderinger

Bank, finans og forsikring er tydelig ledende når klimarisiko vurderes på et overordnet nivå. Alle selskapene som er vurdert i denne bransjen beskriver at de rapporterer i tråd med TCFD og har plassert ansvar for klimarisiko på øverste nivå i selskapet. Over 80 % av bransjen har også estimert og tallfestet klimarisiko, og halvparten har inkludert klimarisiko i finansielle vurderinger. Når det gjelder identifisering av risikoer og muligheter tilknyttet klimarisiko, er det *fornybar energi* som er ledende. *Olje og gass* er derimot best til å inkludere klimarisiko i

Modenhet på klimarisiko på tvers av bransjer

Modenhet på klimarisiko kan brytes ned til fem nøkkelementer. Bransjens samlede modenhet på klimarisiko vises vertikalt.

finansielle vurderinger. *Varehandel og retail* ligger lavest i modenhet på et samlet bransjenivå, med *bygg, anlegg og eiendom* og *fiskeri og oppdrett* like etter.

Vi vurderer disse funnene til å være i samsvar med vår opplevelse av bransjespesifikke egenskaper innenfor beste praksis arbeid med klimarisiko. *Bank, finans og forsikring* har over tid hatt klimarisiko høyt på agendaen, og all den tid bransjen arbeider mye med tallfesting av verdier og eiendeler, er det naturlig med høy modenhet på klimarisiko. At *fornybar energi* er ledende innen å identifisere risikoer og muligheter samsvarer med deres forretningsmodell og strategisk satsing i den grønne omstillingen. *Olje og gass* er ledende når det gjelder å inkludere klimarisiko i finansielle vurderinger, hovedsakelig gjennom deres erfaring med beregninger av klimarisikos påvirkning på nåværende verdier og immaterielle eiendeler.

På vei opp: Naturrisiko får mer oppmerksomhet, men henger fremdeles bak klimarisiko

I desember 2022 ble det vedtatt en egen global naturavtale, som har som visjon å stanse naturtapet innen 2030 og restaurere ødelagt eller skadet natur innen 2050. Naturinngrep har også blitt mye omtalt i mediene det siste året i forbindelse med saker om veiutbygging, hyttefelt og vindkraft på land. For næringslivet har naturrisiko blitt et begrep som selskaper må forholde seg til i økende grad. Med CSRD kommer det i tillegg en egen standard for biodiversitet og økosystemer (ESRS E4) som blant annet stiller krav til å rappor-

Naturrisiko er risikoen for strategiske og økonomiske konsekvenser for selskaper og samfunn når tap av natur, eller overgangen til et samfunn hvor bruk av natur er innenfor jordens tålegrenser, endrer forutsetningene og rammene for næringsvirksomhet og økonomien.

tere på selskapenes evne til å tilpasse strategi og forretningsmodell i takt med naturrisiko, dersom dette blir vurdert å være vesentlig tema for et selskap.

I vår undersøkelse ser vi at respondentene opplever en forskjell i hvilken grad klima- og naturrisiko er relevant for henholdsvis egen virksomhet og verdikjede. 72 % av selskapene mener at klimarisiko er meget relevant for både egen virksomhet og verdikjede. Når det gjelder naturrisiko, faller tallet til 50 %. Selskapene hadde også muligheten til å svare at klima- og naturrisiko er mest relevant for verdikjeden. Da svarer 19 % at klimarisiko mest er relevant for verdikjeden, men for naturrisiko svarer 30 % det samme.

På bransjenivå fremkommer det at *olje og gass* og *industri* vurderer klimarisiko og naturrisiko som like relevant for både egen virksomhet og verdikjede, mens resten av bransjene vurderer naturrisiko som mer relevant for verdikjeden enn for egen virksomhet sammenlignet med klimarisiko.

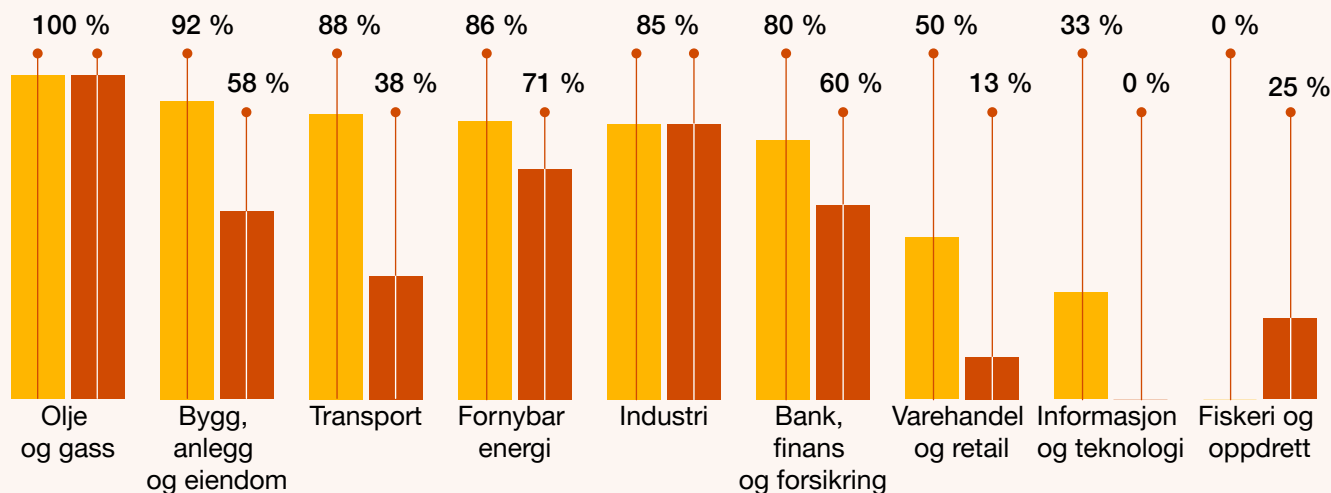
Gapet gjenspeiles også når vi ser på andelen selskaper som sier at de har arbeidet med å identifisere og redu-

Tydelig gap mellom næringslivets oppfatning av klimarisiko vs. naturrisiko

Andel selskaper per bransje som opplever klimarisiko og naturrisiko som meget relevant for både egen virksomhet og verdikjede

Klimarisiko Naturrisiko

sere klimarisiko versus naturrisiko. 34 % av selskapene har identifisert og redusert naturrisiko, mens 64 % av selskapene har gjort det samme arbeidet for klimarisiko. Andelen som ikke har jobbet noe med naturrisiko er på 38 %, men kun 9 % når det gjelder klimarisiko.

Våre funn viser tegn på lavere modenhet i næringslivet på naturrisiko, sammenlignet med klimarisiko, og at naturrisiko foreløpig til en viss grad oppleves som et verdikjedeproblem som ikke påvirker egen virksomhet direkte. Det er til en viss grad forståelig i den forstand at rammeverkene for å vurdere og rapportere på naturrisiko foreløpig er nye. I likhet med retningslinjene TCFD gir for beste praksis på rapportering av klimarisiko, gir Taskforce on Nature-related Financial Disclosures

(TNFD) retningslinjer for å integrere risikotenking rundt natur og økosystemer for næringslivet. I juni i år publiserte PwC i samarbeid med miljøorganisasjonen Sabima rapporten [«Naturpositiv ledelse – En praktisk veileder til arbeid med naturrisiko i næringslivet»](#), som inneholder en femstegsmodell for naturpositiv ledelse for selskaper uavhengig av bransje.

Vi mener at naturrisiko bør håndteres som et risikomoment på lik linje som klimarisiko, som påvirker både egen virksomhet og verdikjede. Med EUs vedtak av CSRD er det tydelig at kommisjonen fremhever både klimarisiko og naturrisiko for næringslivet, og det er viktig at Norges største selskaper går foran ved å løfte naturrisiko høyere på agendaen.

04

**Hvordan gå fra
strategi til handling?**

Hvordan gå fra strategi til handling?

Mange selskaper begynner å få god kontroll på klimaregnskap, klimamål og klimaplaner, men det fremstår fremdeles som om mange mangler konkrete tiltak for å innfri klimamålene. Derfor er det nå viktig å omsette målene til handling og resultater i form av utslippskutt. Dette kapitlet utforsker hvordan selskaper kan styrke nåværende arbeid med å operasjonalisere tiltak og kutte utslipp, samt peke på status i næringslivet på dette området.

Styringsmekanismer for å oppnå utslippskutt

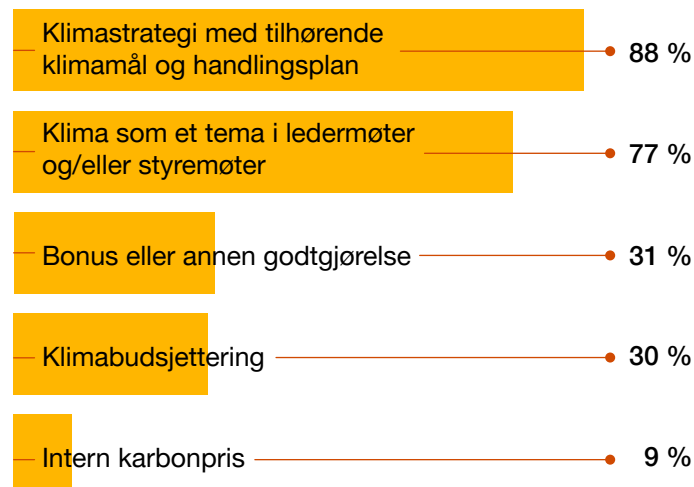
For å sikre at klimamålene nås og tiltakene gjennomføres, innfører stadig flere selskaper ulike former for styringsmekanismer for å følge opp klimaarbeidet. Under CSRD skal selskaper redegjøre for hvordan de jobber med styring og kontroll på klimafeltet, for eksempel hvor ofte og hvordan klima diskuteres i ledelsen, hvorvidt bonus og lederlønninger er koblet mot utslippsreduksjoner, hvilken internkontroll som er på plass, og hvorvidt selskapet har opprettet en intern karbonpris.

I vår undersøkelse har vi spurt om hvilke styringsmekanismer bedriftene benytter i dag for å planlegge og oppnå utslippskutt. Vi ser at klimastrategi med tilhørende klimamål og handlingsplan er det mest valgte alternativet, med klima som et tema i ledermøter og/eller styremøter tett bak. Bruk av intern karbonpris er derimot meget begrenset blant Norges største selskaper.

Rutiner for internkontroll sikrer selskapenes kvalitet i rapporteringen, og reduserer risiko for feil. De aller fleste selskapene i spørreundersøkelsen svarer at de har en form for internkontroll på plass, men graden av formalisering og struktur varierer. Kun 12,5 % svarer at de har formaliserte kontrollaktiviteter for alle vesentlige temaer og indikatorer.

Ved spørsmål om hvordan selskapene planlegger å investere i klimaarbeid de neste 1–3 årene, viser undersøkelsen at de mest prioriterte tiltakene blant respondentene er å investere i intern kapasitet og kompetanse. Eksempler på dette er intern kompetanse-

Hvilke styringsmekanismer benytter din virksomhet for å planlegge og oppnå utslippskutt?

bygging, innovasjon av egne klimaløsninger og ved å ansette flere medarbeidere til klimaarbeid. Vektleggingen av kompetansebygging handler trolig om at selskapene innser hva som faktisk forventes og kreves av et helhetlig klimaarbeid. Videre svarte under halvparten av respondentene at de vil henholdsvis benytte midler til å kjøpe eller utvikle klima- og rapporteringsverktøy, samt investere i klimaløsninger som klimafond og sirkulære løsninger.

Hvordan planlegger din virksomhet å investere i klimaarbeidet de neste 1–3 årene?

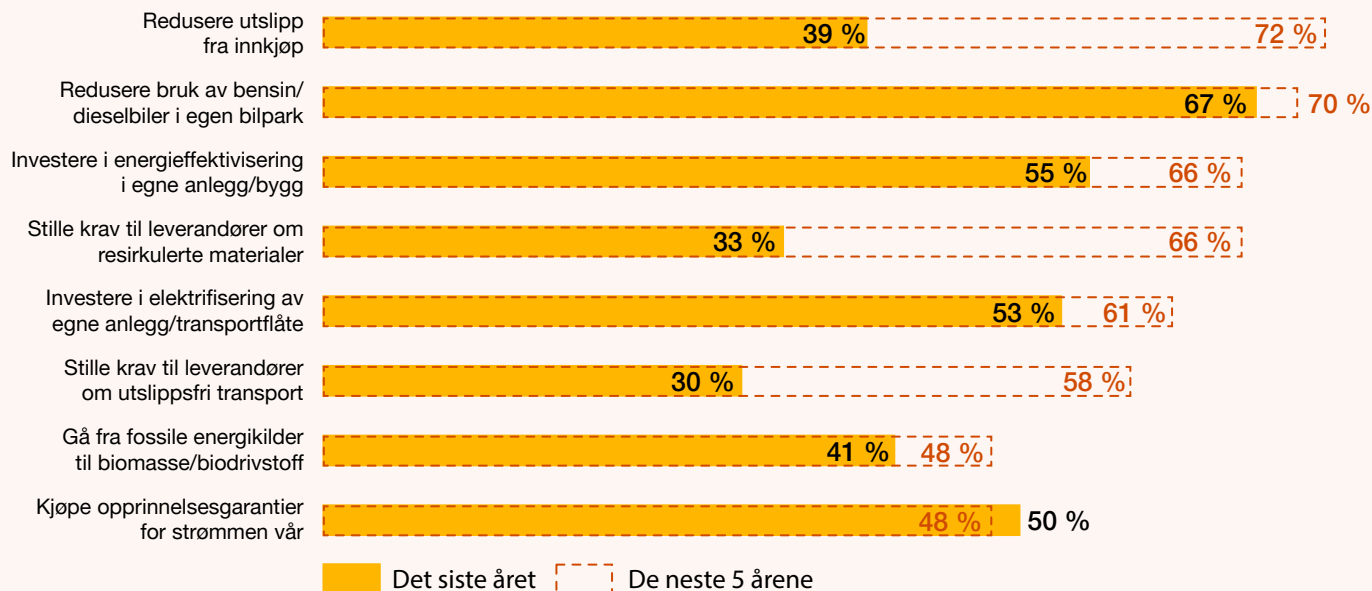

Status i næringslivet: Taktskifte til klimatiltak i verdikjeden

I spørreundersøkelsen blir selskapene spurt om hvilke tiltak de har gjennomført i år, og hvilke tiltak de planlegger fem år fremover i tid. Tiltakene som ble prioritert i fjor er hovedsakelig knyttet til bruk av energibærere, energieffektivisering og elektrifisering. Når selskapene tenker fremover, planlegger de

derimot ikke bare å redusere direkte utslipp og utslipp fra strømforbruk, men også de indirekte utslippene fra verdikjeden, for eksempel gjennom å stille krav til leverandører om resirkulerte materialer og utslippsfri transport, samt redusere utslipp fra innkjøp.

Prioriterte tiltak virksomhetene har innført det siste året og planlegger å innføre de neste fem årene for å redusere utslipp

Økte krav til klimarapportering

Bærekraftsdirektivet (CSRD) vil i stor grad påvirke selskapers klimarapportering. Når selskapene må være åpne om hvor de er og hvor de skal, håper myndighetene at dette skal bidra til bedre beslutningsgrunnlag både internt i selskapet og for interessenter og investorer. Gjennom økte krav til sammenlignbar, pålitelig og relevant klimainformasjon, er målet at direktivet også skal utløse mer ambisiøst og systematisk klimaarbeid, endringer i forretningsmodeller og mer bærekraftige selskapsstrategier. Les mer om CSRD og en oppsum-

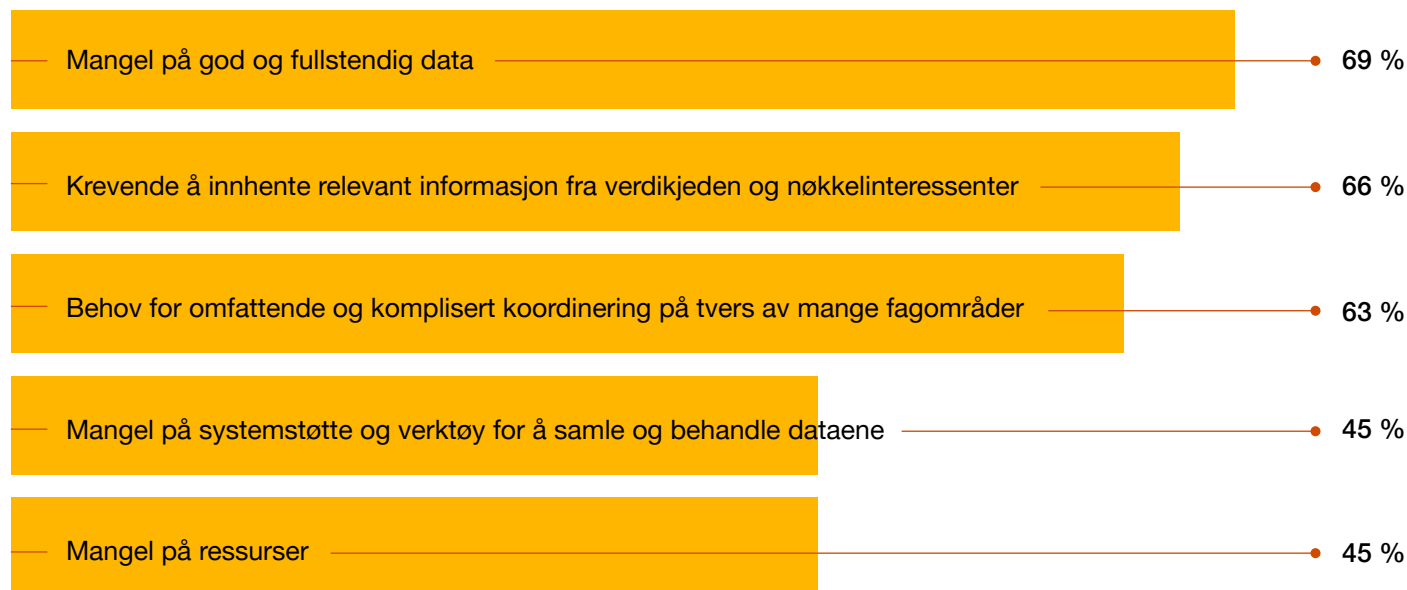
mering av rapporteringsstandarden knyttet til klima (ESRS E1) i [Vedlegg III](#) og [IV](#).

Det kan være krevende å få oversikt over alle kravene og datapunktene som skal være med i bærekraftsrapporteringen framover. Om lag halvparten av selskapene svarer i spørreundersøkelsen at de har god oversikt over kravene i CSRD, og har en plan for å sikre etterlevelse fra og med første rapporteringsår. Generelt er selskapene klar over at det kommer nye og omfattende krav, og har begynt arbeidet med å sette seg inn i dette.

Dersom ditt selskap omfattes i 2024-2026, i hvilken grad er dere godt forberedt for å imøtekomme kravene fra CSRD?

Forventede utfordringer med å imøtekomme CSRD-kravene

Utfordringer knyttet til koordinering og datafangst

CSRD vil påvirke hvordan selskaper samler inn og strukturerer innsikt og data. I spørreundersøkelsen oppga selskapene hvilke type utfordringer de forventer i møte med CSRD. De tre mest valgte utfordringene var mangel på god og fullstendig data, vanskeligheter med innhenting av relevant informasjon fra verdikjeden og nøkkelinteressenter, og behov for omfattende og komplisert koordinering på tvers av mange fagområder.

CSRD stiller krav om at selskaper må innhente informasjon fra hele verdikjeden, ikke bare egen virksomhet. Dette gjør det mer krevende å koordinere, samle inn og sikre fullstendige data. Det blir derfor viktig at selskaper har god systemstøtte, ikke minst for å få inn gode tall og tiltak knyttet til Scope 3.

05

Hva nå?

Både næringsliv og myndigheter må sette opp farten

For å lykkes med å nå målene i Parisavtalen må både næringsliv og myndigheter sette opp farten i utslippskutt på tvers av bransjer. Norges utslipp av klimagasser er redusert med under 5 % siden 1990. [Klimakontrollen.no](https://www.klimakontrollen.no) viser at vi med dagens politikk er 13 år bak skjema for å nå 2030-målene våre. Det er dermed et enormt behov for at vi prioriterer og gjennomfører tiltak som faktisk nytter. I spørreundersøkelsen svarer hele 67 % av respondentene at myndighetene ikke tilrettelegger for at næringslivet skal kunne bidra til å oppnå Norges klimamål på en god nok måte.

Selskapene hadde også mulighet til å oppgi hva de savner fra myndighetene, som ville gjort det enklere for selskapene å kutte utslipp og forbedre klimaarbeidet. Her er det spesielt tre temaer som går igjen:

- › Økonomiske insentiver
- › Støtte til rapportering
- › Tilrettelegging for sirkulære forretningsmodeller

Når det gjelder økonomiske virkemidler, etterspør bedriftene mer aktiv bruk av skatte- og avgiftssystemet, som for eksempel redusert skatt, subsidier eller arbeidsgiveravgift til næringer som er krevende å redusere utslipp fra. Et eksempel som nevnes her er fordeler til selskaper som bruker grønt stål eller sement i prosjekter. Flere selskaper etterlyser også støtteordninger til nullutslipps-

løsninger og energieffektivisering, der Enovas mandat mot næringslivet kan styrkes ytterligere. På generelt grunnlag mener flere selskaper at det er mangel på tilstrekkelige økonomiske virkemidler og insentiver for å gjøre drift som slipper ut CO₂ dyrere, og bærekraftig drift mer lønnsom.

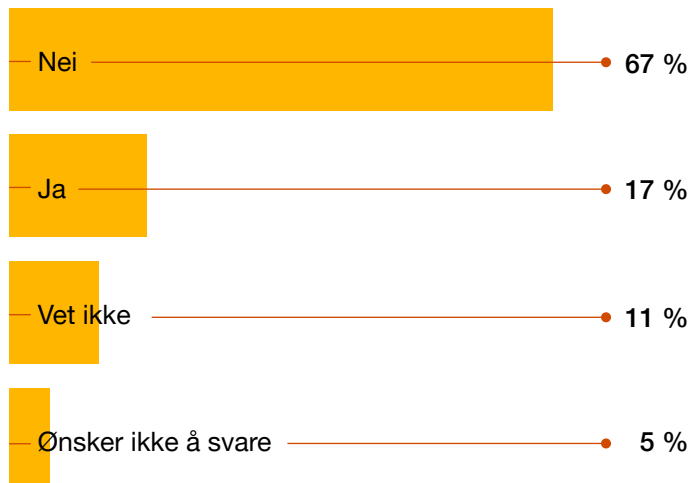
Videre har selskapene flere innspill når det gjelder tilrettelegging for godt klimaarbeid gjennom rapportering. Flere påpeker at nye rapporteringskrav er både tid- og ressurskrevende, og etterspør felles systemer, retningslinjer og veiledere for bærekraftsrapportering. Behovet for nasjonale utslippsfaktorer blir også trukket frem, slik at det blir enklere å sammenligne seg med andre, samt at alle bør være åpne om faktorene de bruker.

Dessuten er det mange selskaper som ser behovet for virkemidler til å støtte omlegging til sirkulære løsninger. Dette krever helhetlig politikk som gjør det dyrere å sløse, forurense, og kaste, og mer lønnsomt å holde ressurser i samfunnet ved høy verdi og yteevne så lenge som mulig. Her kan myndighetene bruke bredden i den politiske verktøykassen for å dreie forbruk i en mer ansvarlig retning. Et virkemiddel som blir trukket frem av flere er momsfristak på reparasjoner.

Samtidig påpekes det at også det enkelte selskap kan og skal ta mye ansvar. PwC anbefaler selskaper å jobbe systematisk og langsiktig med eget klimaarbeid.

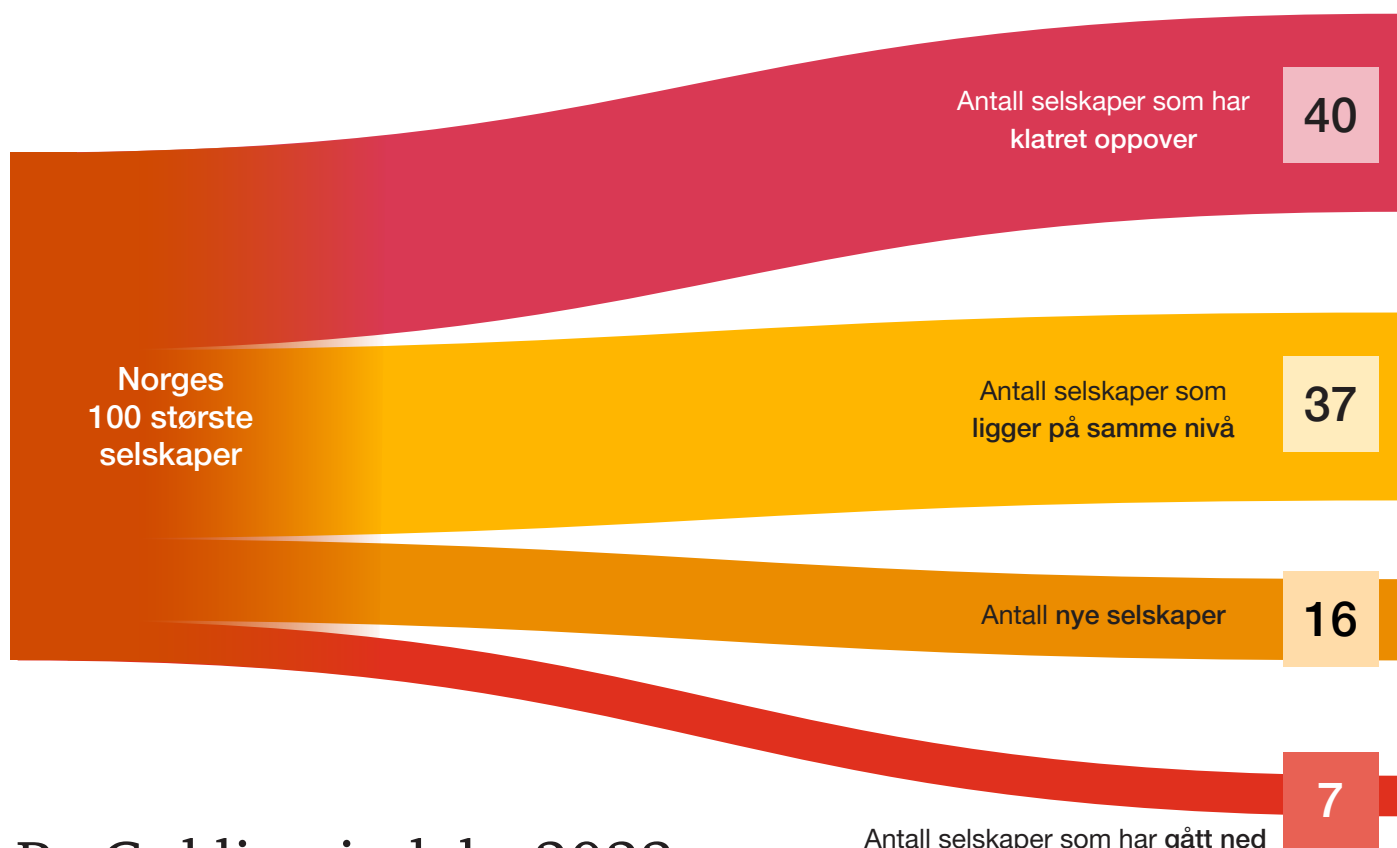
Klimastandarden (ESRS E1) under CSRD kan brukes som en sjekkliste over alle ingrediensene i et helhetlig klimaarbeid. Det er viktig å få på plass et tydelig eierskap i ledelsen, og deretter få med hele organisasjonen og alle relevante interessenter for å jobbe målrettet med egen påvirkning, risiko og muligheter. Selskaper må ha vitenskapsbaserte mål, tiltak, handlingsplaner og effektive styringsmekanismer. Det er sentralt å få på plass et klimaregnskap som også dekker alle vesentlige Scope 3-utslipp, god internkontroll, og mekanismer som for eksempel klimabudsjettering eller intern karbonpris. Med slike styringsmekanismer vil næringslivet spare tid og ressurser som brukes til klimaledelse og øke sin handlekraft knyttet til omstilling og utslippsreduksjoner.

Myndighetene tilrettelegger for at næringslivet skal kunne bidra til å oppnå Norges klimamål på en god måte.

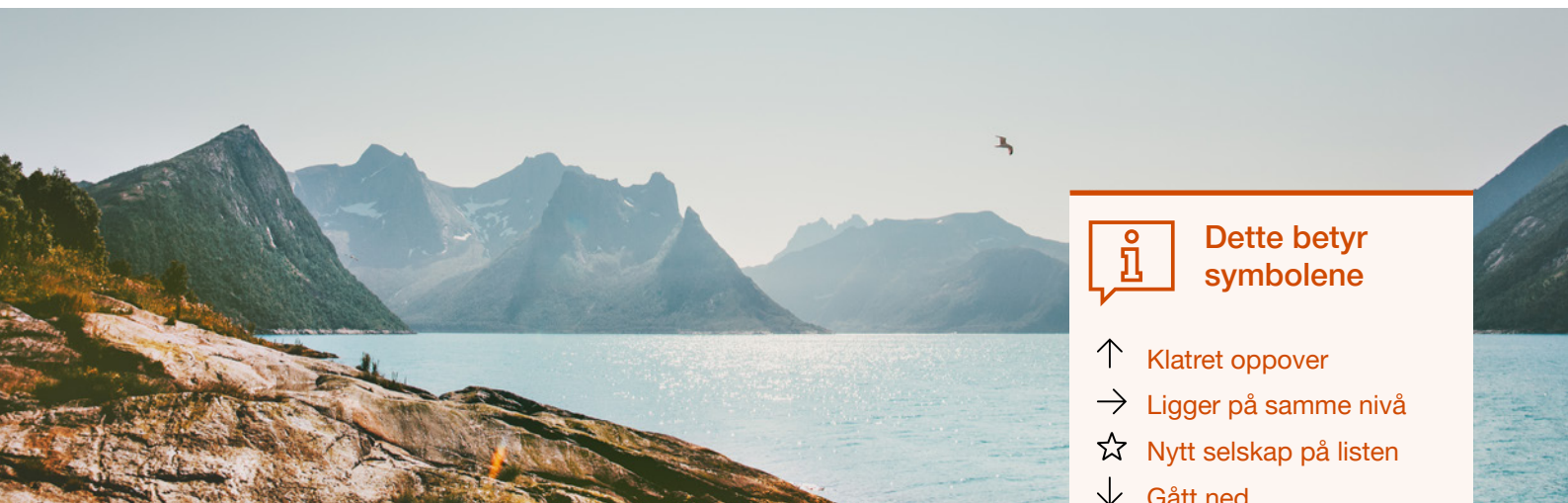
06

Klimaindeksen for Norges 100 største selskaper

PwCs klimaindeks 2023

Fjorårets utgave av Klimaindeksen rangerte selskapene etter syv kategorier. I årets utgave har vi justert antallet til fem kategorier. Som et tilleggsmoment til årets rapport fremviser vi selskapenes utvikling fra i fjor til år. Vi har justert fjorårets kategorisering med hensyn til årets, og følgelig er det sammenlignbart å fremvise selskapenes utvikling.

Dette betyr symbolene

- ↑ Klatret oppover
- Ligger på samme nivå
- ☆ Nytt selskap på listen
- ↓ Gått ned

Kategori 1: Årets klimavinnere

Selskaper som kutter minst 7 % og er i tråd med Parisavtalen

→ Lerøy Seafood Group	↑ NG Group	↑ Skretting
→ Mowi	→ Posten Norge	→ Storebrand
→ Møller Mobility Group	↑ Salmar	↑ Veidekke

Kategori 2: Selskaper som kan vise til utslippskutt, men ikke i tråd med Parisavtalen

↑ Aker BP	↓ KLP	↑ Telenor
↑ Elkem	↑ Norgesgruppen	↑ Vinmonopolet
↑ Elopak	→ Orkla	→ Vår Energi
→ Equinor	↑ Schibsted	↑ Yara
↑ Felleskjøpet	↑ Statnett	

Kategori 3: Selskaper med god klimarapportering, men kan ikke vise til utslippskutt

↓ Adevinta	☆ Elmera Group	↑ Nye veier
↑ Aibel	☆ Eviny	→ NRK
↑ Aker	↑ G2 Ocean	→ OBOS
↑ Aker Solutions	↓ Gjensidige	☆ Reitan Retail
→ Atea	↑ GK Gruppen	↑ Ruter
↑ Avinor	☆ Hafslund	↑ Seaborn
↑ Bane NOR	↑ Komplet	↑ SpareBank 1 SR-Bank
↑ Bertel O. Steen	↑ Kongsberg Gruppen	↑ Statkraft
☆ Bewi	↑ Moelven Industrier	→ Visma
↑ Crayon Group	→ Norconsult	↓ Vygruppen
↑ DNB	↑ Norsk Hydro	↑ XXL
↓ DNV	↑ Norske Skog	→ Å Energi (Agder Energi)
↑ Eidsiva Energi	↑ Nortura	

Kategori 4 og 5

Selskapene i kategori fire og fem har enten mangelfull eller ingen rapportering om egne klimagassutslipp. Det er 39 selskaper i disse to kategoriene, og de har fått informasjon om sin plassering.

07

Vedlegg

I. Klimaregnskap i henhold til Greenhouse Gas Protocol

Ifølge GHG-protokollen er det fem prinsipper som bør ligge til grunn for et helhetlig klimaregnskap:

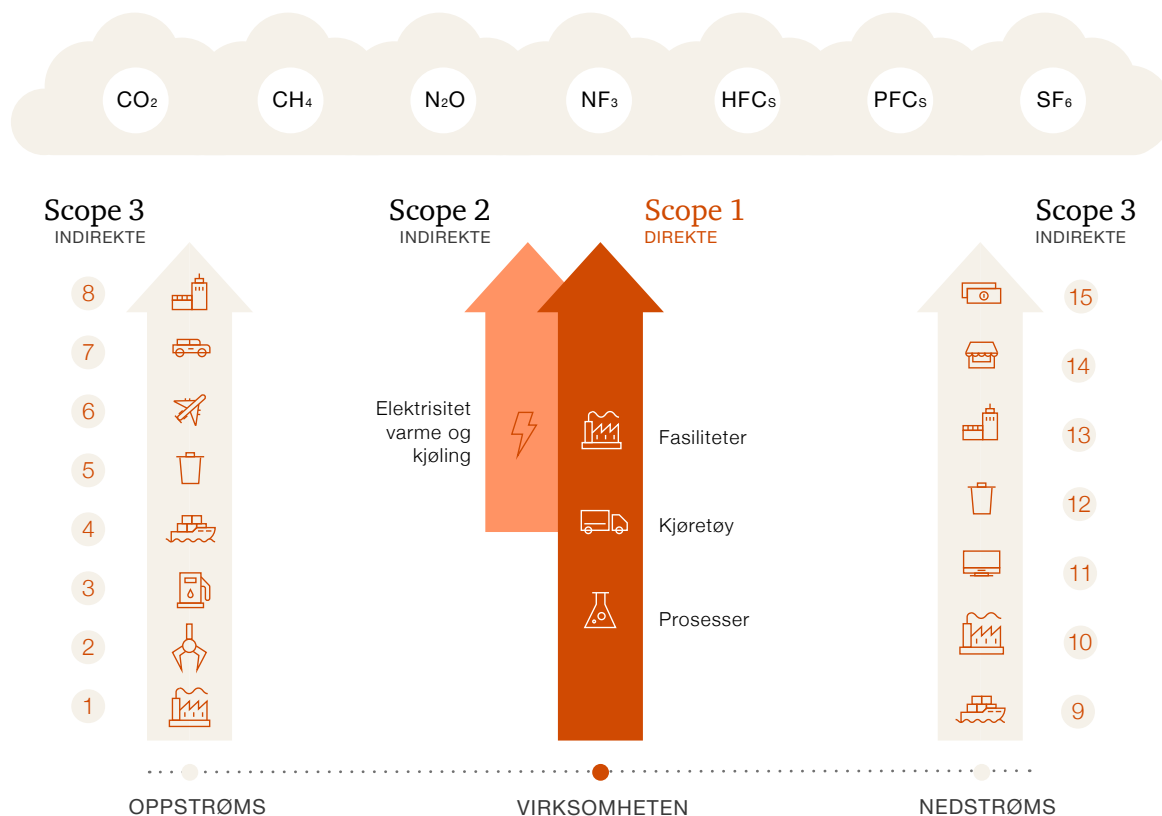
- › *Relevans* sikrer at klimaregnskapet inneholder nok informasjon til at eksterne og interne brukere kan fatte beslutninger, og at det inkluderer relevante deler av organisasjonens virksomhet.
- › *Fullstendighet* betyr at alle relevante utslippskilder innen et valgt område er inkludert.
- › *Konsistens* innebærer at informasjon skal være sammenlignbar over tid.
- › *Åpenhet* peker på at informasjon må samles på en måte som gjør den reviderbar, både internt og eksternt, og at antagelser, utelatelser, referanser og kilder skal oppgis.
- › *Nøyaktighet* sikter til at data skal være nøyaktig nok til at leserne skal kunne stole på resultatene, og at estimer og beregninger skal gjøres på en slik måte at resultatene blir så riktige som mulig.

Klassifisering av utslipp i henhold til GHG-protokollen

Scope 1: Direkte utslipp knyttet til bedriftens aktiviteter og eiendeler. For eksempel fra egne kjøretøy, bygninger, fabrikker, utstyr og maskiner.

Scope 2: Utslipp knyttet til bedriftens innkjøpte energi. For elektrisitet skiller GHG-protokollen mellom lokasjons- og markedsbasert metode. Lokasjonsbasert metode beregner utslippene utfra et fysisk perspektiv, og tar utgangspunkt i landet eller regionen strømmen er produsert i. Markedsbasert metode henter sitt beregningsgrunnlag i ordningen for kjøp og salg av opprinnelsesgarantier.

Scope 3: Andre indirekte utslipp fra bedriftens verdikjede. Scope 3 deles inn i 15 kategorier og består av utslippene fra oppstrøms og nedstrøms i verdikjeden. Oppstrømsutslipp er tilknyttet utslipp fra varer og tjenester virksomheten kjøper fra andre, som kapitalvarer og produksjon av forbrukt drivstoff og energi. Nedstrømsutslipp dekker utslipp fra varer og tjenester virksomheten selger til andre, som for eksempel investeringer, utleide lokaler og foredling av solgte produkter. I de aller fleste bransjer ligger størstedelen av utslippene i Scope 3.

II. PwC Scope 3 Guidelines

PwC har utviklet en egen modell som viser hvor sannsynlig det er at et selskap, innen en gitt bransje, har vesentlige utslipp i en av de 15 kategoriene i Scope 3.

For hver bransje er det vurdert om de ulike kategoriene er **sannsynligvis vesentlig (rød)**, **potensielt vesentlig (gul)** og sannsynligvis ikke vesentlig (grå), vist i figur under.

	Bank, finans og forskning	Shipping og offshore	Matvareproduksjon	Varehandel og retail	Fornybar kraft	Olje og gass	Transport	Industri	Kontorvirksomhet	Reiseliv	Bygg, anlegg og eiendom
1. Innkjøpte varer og tjenester	Gul	Gul	Rød	Rød	Gul	Gul	Gul	Rød	Rød	Rød	Rød
2. Kapitalvarer	Grå	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Grå	Gul	Gul
3. Produksjon av forbrukt drivstoff og energi	Grå	Rød	Rød	Gul	Rød	Rød	Rød	Rød	Grå	Rød	Rød
4. Innkjøpt transport og distribusjon	Grå	Gul	Gul	Rød	Gul	Gul	Gul	Rød	Grå	Gul	Rød
5. Avfall fra egen drift	Gul	Gul	Rød	Gul	Gul	Gul	Gul	Rød	Gul	Gul	Rød
6. Forretningsreiser	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul
7. Ansattes pendling	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul
8. Leide lokaler/utstyr	Gul	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå
9. Nedstrøms transport og distribusjon	Grå	Grå	Rød	Rød	Grå	Gul	Grå	Rød	Grå	Grå	Grå
10. Foredling av solgte produkter	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå	Rød	Grå	Gul	Grå	Grå	Grå
11. Bruk av solgte produkter	Grå	Grå	Grå	Rød	Grå	Rød	Grå	Gul	Grå	Grå	Rød
12. Avhending av solgte produkter	Grå	Grå	Gul	Rød	Grå	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå	Rød
13. Utleide lokaler/utstyr	Gul	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Gul	Grå	Grå	Grå	Gul
14. Franchiser	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå	Grå
15. Investeringer	Rød	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul

III. Bærekraftsdirektivet (CSRD)

CSRD bygger på internasjonale rapporteringsstandarder og rammeverk, som GHG-protokollen, GRI og TCFD. CSRD omfatter tolv standarder: de generelle

rapporteringsprinsippene og -kravene i ESRS 1 og 2, miljøstandardene E1–E5, standardene S1–S4 for sosial bærekraft og G1 som omhandler forretningsatferd.

		ESRS 1: Generelle krav					ESRS 2: Generelle rapporteringskrav				
		Miljø					Sosial				Styring
Bærekraftsforhold (ESG-forhold)	Tema	E1: Klima- endringer	E2: Forurensing	E3: Vann og marine ressurser	E4: Biodiversitet	E5: Ressursbruk og sirkularitet	S1: Egen arbeidskraft	S2: Arbeidere i verdikjeden	S3: Berørte lokalsamfunn	S4: Forbrukere og sluttbrukere	G1: Forretnings- etikk
	Eksempler på undertema i henhold til CSRD	Tilpasning til klima- endringer	Forurensing av luft, vann og jord	Vann: vannforbruk, vannuthenting, vannutslipp	Påvirkning på artens tilstand	Ressurs-tilførsel	Arbeidsforhold	Arbeidsforhold i verdikjeden	Økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	Informasjon	Forretningskultur
		Redusere klima- endringer	Forurensing av levende organismer og matkilder	Marine ressurser: utslipp til hav, forbruk av marine ressurser	Påvirkning på økosystemer	Ressurs-uttømming	Likebehandling og muligheter for alle	Tilgang til like muligheter	Sivile og politiske rettigheter	Personvern og sikkerhet	Beskyttelse av varslere
		Energi	Stoffer som gir grunn til bekymring		Avhengighet av økosystemer	Avfall	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Urfolks rettigheter	Sosial inkludering	Korrupsjon og bestikkelser
			Stoffer som gir stor grunn til bekymring								Dyrevelferd
			Forurensing i form av mikroplast								Politisk engasjement og lobbyvirksomhet
											Håndtering av relasjoner med leverandører og betalingspraksis

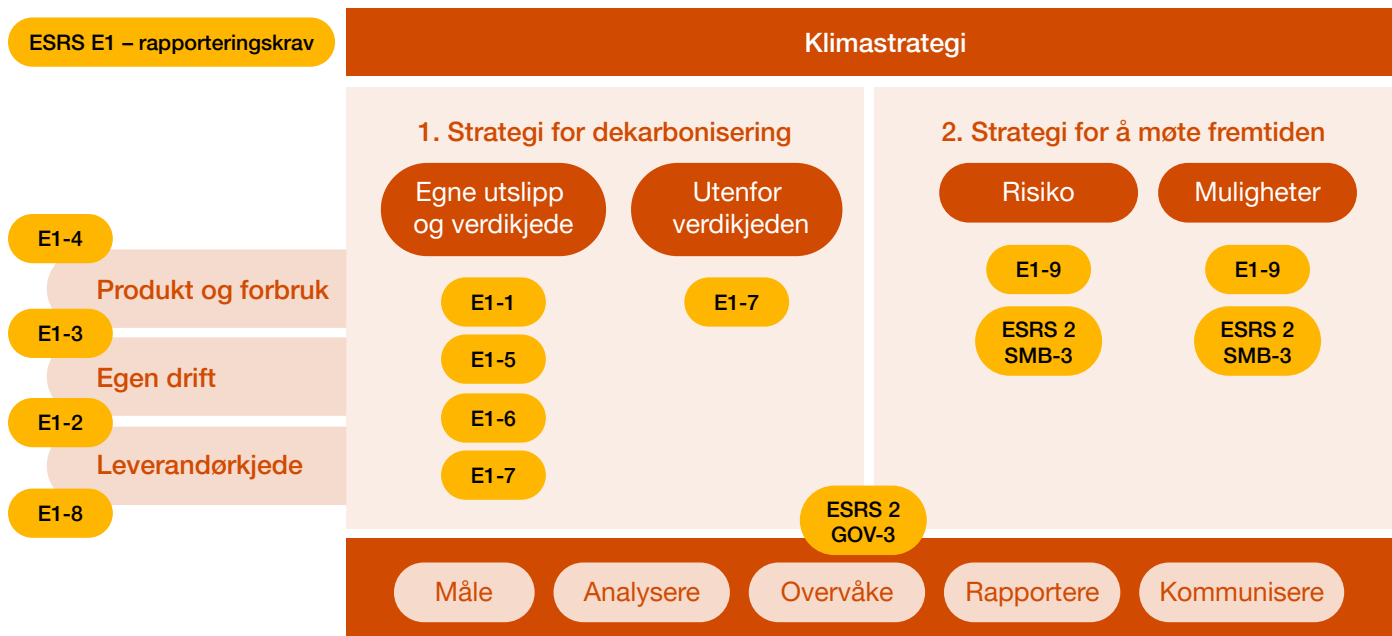
IV. ESRS E1 – rapporteringsstandarden for klima

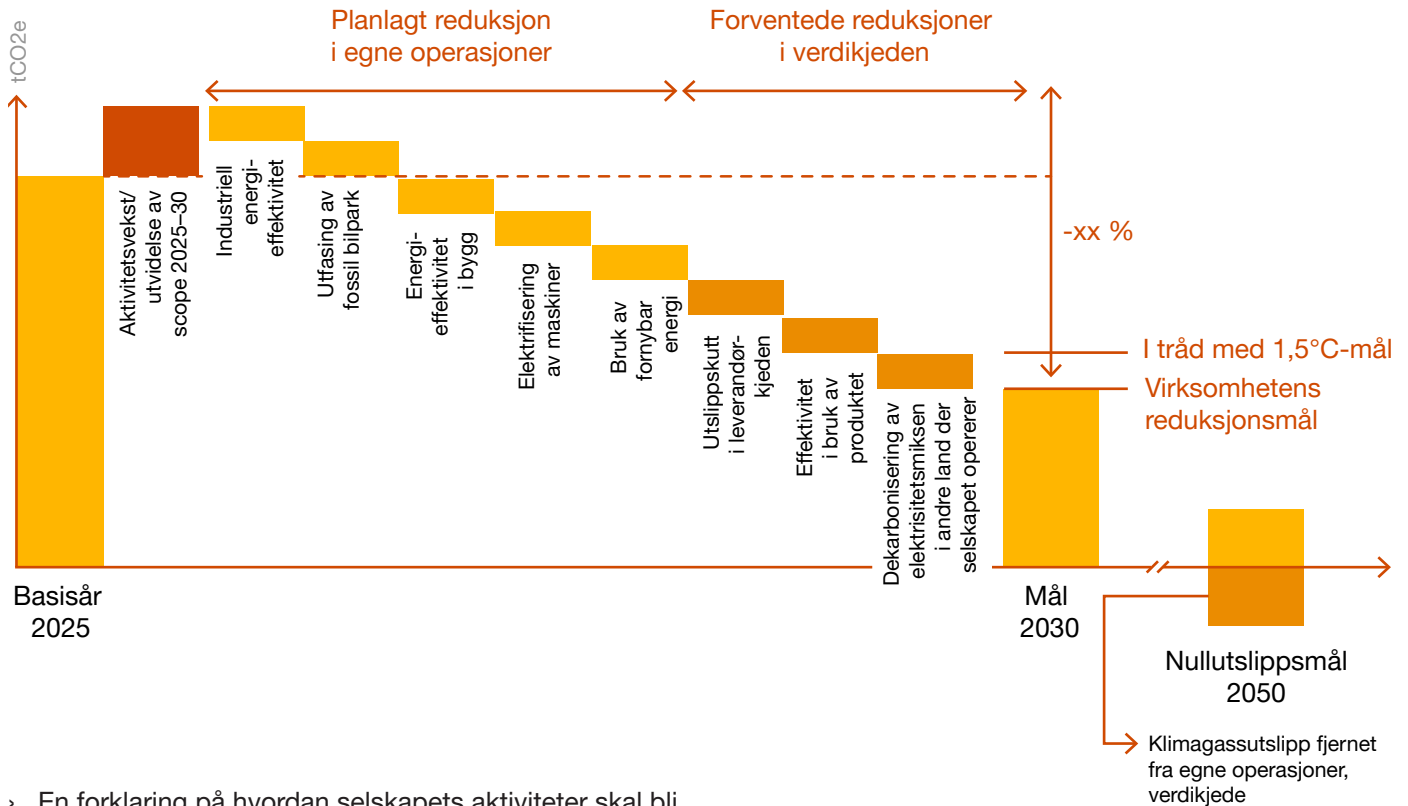
ESRS E1 er standarden for klimapåvirkning- og tilpasning, og klima vil være et vesentlig tema for de fleste selskaper. Dersom et selskap ikke har inkludert klima som et vesentlig tema i bærekraftsrapporteringen, må de begrunne hvorfor. Under ESRS E1 må selskapene rapportere på ulike krav knyttet til klimarelatert virksomhetsstyring, strategi, planer, mål og tiltak.

Sammenhengen mellom rapporteringskravene i ESRS E1 og pilarene i en helhetlig klimastrategi, basert på endelige standarder publisert fra EU-kommisjonen 31.7.23.

Et av de viktigste kravene omhandler klimaomstillingsplanen (transition plan) til selskapet, for å sikre at selskapets forretningsmodell og strategi er i tråd med Parisavtalens 1.5-gradersmål. Som en del av dette kravet skal selskapene blant annet rapportere på:

- › Tallfestede mål for utslippskutt i tråd med Parisavtalen
- › Hvilke tiltak selskapet planlegger for å nå målene
- › Informasjon om hvordan omstillingsplanen skal finansieres

- › En forklaring på hvordan selskapets aktiviteter skal bli bærekraftige i henhold til EU-taksonomiens kriterier
- › En redegjørelse av hvordan selskapet ligger an i henhold til målene og planen

For de fleste norske selskaper som omfattes av CSRD betyr dette at både omfanget og kvaliteten på klimarapporteringen må heves betraktelig. Det blir spesielt viktig at selskaper utarbeider fullstendige klimaregnskap inkludert vesentlige Scope 3-utslipp, for å danne et så godt underlag videre arbeid med klima som mulig. Ovenfor er en illustrasjon hentet fra ESRs E1 som viser hvordan et selskap kan fremstille sin egen omstillingsplan i rapporteringen.

Hanne Løvstad

Partner og leder av klima- og bærekraftstjenester

hanne.lovstad@pwc.com

Erlend Bjørklund

Manager og leder for klima og natur

erlend.bjorklund@pwc.com

Øystein Liverød

Manager og prosjektleder for Klimaindeksen

oystein.liverod@pwc.com

© 2023 PwC. Med enerett. I denne sammenheng refererer «PwC» seg til PricewaterhouseCoopers AS, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS og PricewaterhouseCoopers Tax Services AS som alle er separate juridiske enheter og uavhengige medlemsfirmaer i PricewaterhouseCoopers International Limited.